

Tárgytematika / Course Description

Egészségpszichológia (egészségnevelés és drogrevenáció)

ANISMA1281

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Varga Balázs

Félév / Semester: 2017/18/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 2/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Az Egészségpszichológia (egészségnevelés és drogrevenáció) tantárgy keretén belül a hallgatóknak lehetősége nyílik arra, hogy megismerjék az egészségpszichológia tudományának terminológiai rendszerét, elméleti hátterét, illetve a fontosabb empirikus kutatásainak eredményeit. Emellett ismereteket szereznek az egészségfejlesztés/egészségnevelés és betegségmegelőzés, valamint a drogrevenáció társadalmi hátteréről.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. Az egészségpszichológia kialakulásának körülményei, előzményei, tudományterületi státusa. Az egészségkép változásának sajátosságai.
2. A társadalmi egyenlőtlenségek és az egészségi állapot kapcsolata. Az egyenlőtlenség-kutatások szociológiai elméleti háttere. Az egészségi állapot társadalom-statisztikai megközelítése.
3. „Gender studies” és az egészségpszichológia. A női foglalkoztatottság egészségpszichológiai jelentősége. A halálozás és a megbetegedés nemi különbségei.
4. Szociális stressz: az adaptáció és a szorongás szociológiája. A stressz jellemzői. A munkahelyi stressz egészségpszichológiája.
5. A társas kapcsolatok és a társas támogatás egészségpszichológiája. A társas támogatást magyarázó elméletek. Az egészség – egészségmagatartás - társas támogatás kapcsolatának serdülőkori sajátosságai.
6. A vallás egészségpszichológiája. A vallás és egészség összefüggését vizsgáló empirikus vizsgálatok eredményei. A vallás-egészség kapcsolat egészségpszichológiai magyarázata.

7. Az egészségfejlesztés szociológiája: az életmódtól az egészséggrizikó-magatartásig.
Az egészségfejlesztés elmélete: az életmód szociológiai értelmezése. Az egészséggel kapcsolatos életmód szociológiai vizsgálatának problémái.
Az egészséggrizikó-magatartás társadalmi meghatározottsága.
8. A deviáns viselkedések értelmezési keretei. A norma fogalma, jellemzői és funkciói.
A deviancia fogalma és típusai.
9. A devianciaszociológia tárgya, feladata és tudományos eredményei.
10. A deviáns viselkedések magyarázatai – biológiai, pszichológia, szociológia elméletek.
11. Az alkoholizmus fogalma, okai, statisztikai jellemzői, következményei, az alkoholizmus elleni küzdelem.
12. Az öngyilkosság fogalma, története, okai, típusai, mérése és kezelése.
13. A mentális betegségek fogalma, történetisége, típusai, elterjedtsége, mérése és kezelése.
14. A kábítószer-fogyasztás fogalma, magyarországi története, okai és következményei.
15. A kábítószer-jelenség mérése, elterjedtsége és a probléma társadalmi kezelése.
16. A bűnözés fogalma, makro- és mikrostrukturális és individuális okai, az elkövetői és elkövetési típusok.
17. A bűnözés elterjedtsége és mérése, a kriminalitás társadalmi kezelése.
18. A szexuális devianciák fogalma, fajtái, okai és kezelése.
19. A vallási devianciák fogalma, okai, megközelítési módjai és kezelése.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A tantárgy a szemeszter végén vizsgával zárul, melynek sikeres teljesítéséhez az előadások anyagának, illetve a kötelező és ajánlott irodalmak vizsgatételekhez kapcsolódó részeinek ismerete szükséges. A félév végi aláírás megszerzésének (így a vizsgára bocsátásnak) az előfeltétele az órák rendszeres látogatása. Nappali tagozaton max. 3 alkalommal lehet hiányozni. A fentieken túl az aláírás feltétele a megadott témakörök közül kiválasztott kettő, egyenként 20-25 perces referátum megtartása.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó, Budapest, 2003.

Pikó Bettina: Egészségszociológia. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2002.

Rosta Andrea: A deviáns viselkedés szociológiája. Loisir Könyvkiadó, Budapest-Piliscsaba, 2007.

Ajánlott irodalom

- Benkő Zsuzsanna: A családok életmódját meghatározó társadalmi tényezők. In: Szervedélybetegségek, 2000/8. 54-57. p.
- Buda Béla: Identitás és kommunikáció a posztkommunista világban. In: Mentálhigiéne és Pszichoszomatika, 1999/1. 56-61. p.
- Felvinczi Katalin – Nyírády Adrienn: Jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről. Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Budapest, 2007.
- Gábor Kálmán: Civilizációs korszakváltás és ifjúság. JATE Press, Szeged, 1992.
- H. Sas Judit: Nőies nők és férfias férfiak. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.
- Józan Péter: Epidemiológiai válság Magyarországon a kilencvenes években. In: Statisztikai Szemle, 1994/1. 5-113. p.
- Kaufmann, F. X.: Vallás és modernitás. In: Replika, 1996/21-22. 249-274.p.
- Kopp Mária – Skrabski Árpád – Lőke János – Szedmák Sándor: Magyar lelkiállapot az átalakuló társadalomban. In: Századvég, 1996/2. 87-102. p.
- Losonci Ágnes: Ártó-védő társadalom. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1989.
- Lugosi Ágnes – Lugosi Győző (szerk.): Szezták – Új vallási jelenségek. Budapest, Pannonica Kiadó, 1998.
- Mead, M.: Férfi és nő. Gondolat Kiadó, Budapest, 1974.
- Molnár László: Az orvosi szociológia fejlődésének alternatívái. In: Demográfia, 1986/29. 29-38. p.
- Pikó Bettina: A szabadidős fizikai aktivitás felmérése populáció-vizsgálatokban. In: Népegészségügy, 1994/75. 147-150. p.
- Pikó Bettina: A társas támogatottság hatása az egészségi állapotra. In: Végeken, 1995/6. 12-16. p.
- Pikó Bettina: Egyenlőtlenség és egészség: Hogyan befolyásolja a társadalmi-gazdasági helyzet a fiatalok egészségi állapotát? In: Társadalomkutatás, 1997/3-4. 219-233. p.
- Pikó Bettina: Lelki egészség a modern társadalomban. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2005.
- Pikó Bettina: A deviáns magatartás szociológiai alapjai és megjelenési formái a modern társadalomban. Szeged, JATE Press, 2002.
- Rácz József (szerk.): Szabály(el)követők és bajkeverők. Devianciák. Bevezetés a devianciák szociológiájába. Budapest, Új Mandátum Kiadó, 2001.
- Sági Matild: Hogyan legyünk pesszimisták? Viszonyítsunk a sokkal jobbhoz! In: Századvég, 2000/17. 41-66. p.
- Susánszky Éva – Szedmák Sándor: Az alacsony iskolai végzettség mint az egészségi állapot rizikófaktora. In: Végeken, 1997/8. 64-69. p.
- Szántó Zsuzsa – Susánszky Éva (szerk.): Orvosi szociológia. Semmelweis Kiadó, Budapest, 2002.
- Tomka Miklós: A vallásszociológia új útjai. In: Replika, 1996/21-22. 163-171. p.
- Utasi Ágnes: Az interperszonális kapcsolatok néhány nemzeti sajátosságáról. In: Utasi Ágnes (szerk.): Társas

kapcsolatok. Gondolat Kiadó, Budapest, 1993. 169-193. p.

Utasi Ágnes: Középosztályok és életstílusok. In: Társadalmi Szemle, 1995/3. 3-13. p.